

INFORMATOR REGIONALNEGO STOWARZYSZENIA NA RZECZ OSÓB AUTYSTYCZNYCH I ICH RODZIN W RUDZIE ŚLĄSKIEJ

NR 29

kwiecień 2004

Zespół redakcyjny:
Danuta Billewicz biliewicz@wp.pl
Liliana Bujala bujadar@tychy.com
Monika Sokółowska

Numer zamknięto:
29 marca 2004

My w Internecie: <http://www.autyzmirodzina.republika.pl/>

PRZEDMOWA

Spotkanie z postem

Dnia 6 marca 2004 roku w Rybniku (w Biurze Poselskim Posła na Sejm RP - Bolesława Piechy) odbyło się spotkanie „grupy inicjatywnej” z Postem Jerzym Polaczkiem. Spotkanie było poświęcone dalszym działaniom mającym na celu poprawę sytuacji osób dotkniętych autyzmem na Śląsku. Poseł Jerzy Polaczek osobiście zadeklarował swoją pomoc jak i swoich kolegów z Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem projektu I na Śląsku przychodni dla osób autystycznych, jak i zmian w programie nauczania Szkoły Policealnej Pracowników Służb Społecznych im. Matki Teresy z Kalkuty w Katowicach (celem jest zawarcie w toku nauczania pojęcia autyzmu oraz metod pomocy osobom nim dotkniętym) oraz Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach.

W imieniu pana Posła Jerzego Polaczka, jak i swoim, życzę Państwu udanej i owocnej lektury!

Kuba Łukasiewicz, asystent Posła RP Jerzego Polaczka

WARTO WIEDZIEĆ

Asystent Osób Niepełnosprawnych

Zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w dniach 21 maj – 8 czerwiec 2002r liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 5 456,7 tys osób, co stanowi 14, 3 % ogółu ludności. Z tego wynika, że co 7 Polak jest osobą niepełnosprawną. Dostrzegając problemy i trudności osób niepełnosprawnych wynikające z ich stanu zdrowia konieczną i wręcz wymaganą stała się usługa asystenta osoby niepełnosprawnej. Wykorzystując doświadczenie wielu krajów europejskich, w których zawód ten funkcjonuje od lat (m.in. Szwecja i Anglia) oraz istniejącą podstawę prawną, tj. czyli umieszczenie zawodu w Klasyfikacji zawodów pośród innych z grupy: pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej Szkoła Policealna Pracowników Służb Społecznych im. Matki Teresy z Kalkuty w Katowicach (jako pierwsza i do tej pory jedyna w województwie a 3 w Polsce) rozpoczęła kształcenie w tym zawodzie w roku 2002r. W czerwcu 2003r pierwsza grupa absolwentów – asystentów osób niepełnosprawnych opuściła mury szkolne.

Asystent ma za zadanie umożliwić osobie niepełnosprawnej aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Nie jest opiekunem, choć może być wykonawcą usług opiekuńczych w środowisku rodzinnym, nie wyręcza rodziny, choć jej pomaga. Jego usługa polega na pomocy w wykonywaniu ściśle określonych zadań i czynności.

By móc realizować swoją rolę zawodową AON powinien być odpowiednio do tego przygotowany. W trakcie 2 semestralnego cyklu kształcenia realizuje blok zajęć dydaktycznych i praktycznych określonych programem nauczania zatwierdzonym przez Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pracy i Polityki Społecznej z roku 2001. Program nauczania określa zadania asystenta osoby niepełnosprawnej, w tym m.in.:

- współtworzenie programów rehabilitacji i pomocy osobie niepełnosprawnej i jej rodzinie,
- pobudzanie aktywności osoby niepełnosprawnej oraz jej rodziny,
- planowanie i ewaluacja realizacji indywidualnego planu rehabilitacji i wsparcia,
- włączanie osób niepełnosprawnych w programy instytucji i placówek świadczących usługi rehabilitacyjne,
- współpraca z partnerami w poszukiwaniu możliwości pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych,
- diagnozowanie warunków życia i podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier i ograniczeń,
- doradzanie w zakresie usług medycznych, rehabilitacyjnych, zawodowego przekwalifikowania, kontaktów społecznych, usług kulturalnych, rekreacji i integracji ze środowiskiem.

Asystent osoby niepełnosprawnej aktywnie włącza się w system rodziny osoby niepełnosprawnej, instytucji społecznych oraz w system prawa stwarzając w miarę możliwości optymalne warunki rozwoju osoby niepełnosprawnej. Ponadto, asystent prowadzi rehabilitację środowiskową, której założeniem jest świadczenie usług osobom niepełnosprawnym w najbliższym środowisku.

Program rehabilitacji społecznej i medycznej oferowany przez asystenta dotyczy potrzeb zdrowotnych, psychicznych, zawodowych, społecznych i kulturalnych osoby niepełnosprawnej.

Interdyscyplinarny charakter kształcenia wymaga od realizatorów programu najwyższych kwalifikacji. Pośród profesjonalnego grona nauczycieli są: psychologowie, czynni zawodowo pracownicy socjalni, socjologowie, rehabilitanci, pielęgniarki i inni. Oprócz wyposażenia przyszłych asystentów w gruntowną wiedzę ważnym aspektem jest kształtowanie właściwej postawy zawodowej przyszłego profesjonalnego pomagacza. Asystent powinien prezentować następujące postawy:

- zainteresowanie drugim człowiekiem,
- wrażliwość na cierpienie,
- gotowość niesienia pomocy w zakresie potrzeb życiowych człowieka,
- tolerancje i szacunek dla drugiego człowieka, poszanowanie jego praw, postaw, przekonań,
- cierpliwość, zaufanie, takt, wyrozumiałość,
- życzliwość, serdeczność,
- uczciwość w kontakcie z osobą niepełnosprawną,
- odpowiedzialność, prawdomówność.

W odpowiedzi na zapotrzebowanie środowiska lokalnego w planach rozwoju szkoły jest nawiązanie ścisłej współpracy z

organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką ludzi niepełnosprawnych. Koniecznym wydaje się również zorganizowanie uzupełniających modułów kształcenia dla pracowników pomocy społecznej i pracy socjalnej w zakresie pracy z osobą niepełnosprawną w kontekście specyficznego rodzaju niepełnosprawności (np. autyzm wczesnodziecięcy).

*Beata Malina, nauczyciel w Szkole Policealnej Pracowników Służb Społecznych im. Matki Teresy z Kalkuty w Katowicach
e-mail: Beata.Malina@poczta.fm*

Wizyta w ośrodkach dla osób autystycznych w Reykjavíku (sierpień 2003)

Mój 14 dniowy pobyt na egzotycznej wyspie zwanej Islandią postanowiłem z racji wykonywanego zawodu, urozmaicić o wizyty w miejscach, gdzie odbywa się praca z osobami autystycznymi. Cel ten osiągnąłem dzięki internetowi, który pozwolił mi na nawiązanie kontaktu z Sigrun Birgisdottir-dyrektorem naczelnym Islandzkiego Towarzystwa Autystycznego. Ta niezwykle sympatyczna osoba nadała nowy wymiar mojej wyprawie, dzięki czemu mogę się podzielić nowymi doświadczeniami, które zdobyłem w Reykjavíku- stolicy Islandii.

Pierwszą odwiedzoną placówką był Rauðaborg- dzienne centrum dla pięćdziesięciorga zdrowych dzieci. W centrum mego zainteresowania znalazł się 5-letni chłopiec prowadzony terapią behawioralną przez dwie nauczycielki. W ramach integracji i generalizacji nabytych umiejętności włączają go one do różnych grup. Praca trwa 8 godzin dziennie przez 5 dni w tygodniu. W trakcie krótkiej wizyty w tym miejscu miałem okazję zaobserwować naukę rozumienia mowy, doskonalenie mowy czynnej, naukę dokonywania wyborów oraz wygaszanie zachowań agresywnych. Praca odbywa się w przyjaznym otoczeniu, koszty rozkładają się częściowo na rodziców uiszczających standardową opłatę za pobyt dziecka w ośrodku, resztę zaś pokrywa państwo. Następną placówką, najciekawszą z mojego punktu widzenia był lójuberg, który jest połączeniem warsztatów terapii zajęciowej oraz zakładu pracy chronionej. Jest to centrum dziennego pobytu dla dorastających osób upośledzonych umysłowo i osób z autyzmem. Obecnie zatrudnienie znajduje tu 30 osób, z pośród których 12 stanowią osoby autystyczne. Niektóre osoby przebywają tu cały dzień, niektóre zaś pół dnia. Wszyscy pracują 3-6 godzin dziennie otrzymując za to pieniądze.

Miejsce to finansowane jest przez miasto Reykjavík, lecz część opłat ponosi rząd. W centrum tym zatrudnionych jest 12 osób personelu ale w „strefie pracy osób autystycznych” w razie potrzeby można liczyć na pomoc ze strony domów rodzinnych, w związku z czym najczęściej pracuje się w systemie 1:1. Najciekawsze w tym miejscu według mnie były różne rodzaje wykonywanych prac. Każda z nich była prosta i podzielona na etapy. Centrum to ściśle współpracuje z lcelandair, czyli islandzkimi liniami lotniczymi, dla których osoby upośledzone

pakują sztucze, chusteczki jednorazowe i inne niezbędne w trakcie lotu rzeczy. Inne wykonywane prace to pakowanie w folie czasopism, kartek świątecznych, korespondencji dla firm, małych materiałów budowlanych oraz wiele innych zleconych prac.

Kolejnym odwiedzionym przeze mnie miejscem był Gyflaflöt, czyli dzienne centrum pomocy dla osób w wieku 18-25 lat. Przebywa w nim 40 uczniów. Część z nich jest tu cały dzień, inni zaś przyjeżdżają tu po zajęciach w szkole lub po pracy. W części dla osób upośledzonych funkcjonują różnego rodzaju pracownie o charakterze treningowym i hobbystycznym (dydaktyczne, pracownia krawiecka, stolarska, komputerowa, umiejętności higienicznych). Nad pracą placówki czuwa 19 osób personelu. Drugie piętro zajmują osoby autystyczne, tworzące 5-osobową grupę, z którą pracuje się w systemie 1:1. Centralnym punktem jest domowo urządzone pokój gościnny z kanapą i planami dnia. Znajdują się tu klaso- pracownie oraz mała sala gimnastyczna i kuchnia dydaktyczna. Całość urządzona jest w bardzo przyjazny oraz uporządkowany sposób.

W drodze do następnego miejsca zatrzymałem się przy trzech kolejnych placówkach. Reykjavík jest najczystsza europejską stolicą, więc przyjemnie oglądało się miejsce budowy Jöklael-pawilonu składającego się z sześciu apartamentów, każdy po 45 metrów kwadratowych. Obecnie mieszka w nich sześć osób autystycznych. Każda posiada do własnej dyspozycji salonik, kuchnię, sypialnię, łazienkę oraz ogródek do relaksacji. W trakcie dnia praca odbywa się tradycyjnie w systemie 1:1, w nocy zaś personel redukowany jest do dwóch osób. W kosztach partycypuje miasto oraz rząd.

Innym niezwykle ciekawym ze względu na ideę miejscem jest placówka doraźnej pomocy dla rodziców. W momencie, gdy rodzina znajdzie się w nagłej potrzebie, może zostawić pod dobrą opieką swoje dziecko do momentu rozwiązania problematycznej sytuacji (nieoczekiwany wyjazd, choroba, chęć odpoczynku od dziecka itd.). Można również zapisywać dziecko na pobyt z wyprzedzeniem czasowym. Płacą za to rodzice, choć można starać się o dofinansowanie. Dowiedziałem się, że placówka ta cieszy się dużym zainteresowaniem. Wreszcie dotarliśmy z Sigrun do ostatniego, bardzo ciekawego miejsca zwanego Trönuhólar, zlokalizowanego, jak inne placówki pośród innych domów. Jest to dom dla pięciu dorosłych osób z autyzmem, robiący na wejściu bardzo pozytywne wrażenie. Wnętrze jest urządzone z dużym smakiem. Centralnym punktem domu jest przestronny salon z wejściem do ogrodu. Znajduje się tu kuchnia dydaktyczna oraz pracownia hobbystyczna. Każdy z lokatorów dysponuje własnym pokojem. Wspólna jest łazienka. Jeden z mieszkańców z uwagi na bardzo trudne zachowania mieszka w podziemnej części domu. Jego pokój pozbawiony jest zbędnych przedmiotów. Inne są przykryte do ścian, czy podłogi. Uczestnicy dysponują własnym busem, dzięki czemu mogą często wyjeżdżać na wycieczki. Koszty rozkładają się na miasto i rząd. Koszty rozkładają się na miasto i rząd.

W trakcie wizyt w wymienionych miejscach poznałem wiele przyjaznych osób, porównałem polską i islandzką rzeczywistość, i w ten oto sposób zakończyła się przygoda z krajem moich marzeń...może niezupełnie - zażyłem jeszcze nieopisaną przyjemność zanurzenia się w geotermicznej Błękitnej Lagunie

*Marcin Michalski, pedagog, Zespół Szkół nr 13 w Krakowie
Pana Marcina będziemy gościć na szkoleniach nt. agresji w autyzmie pod koniec marca i kwietnia br. (LB)*

OGŁOSZENIA I INFORMACJE

10 maja (poniedziałek) o godz. 16.00, w czasie naszego normalnego zebrania (będą też osoby spoza stowarzyszenia), odbędzie się ok. 2 godz. **wykład Jolanty Gawlik (Nowy Sącz, Auricula Poland)**. Porządek wykładu: 1) Geneza metody Auricula; 2) Metoda Treningu Słuchowego Auricula a inne terapie słuchowe; 3) Problemy słuchowe u osób z autyzmem - prezentacja komputerowa, płyta audio; 4) Terapia sensoryczna, jej cele; 5) Film video - przykład sesji treningu słuchowego.
Organizator: Liliana Bujala, tel. 2198170

SKOLENIE - UŁATWIONA KOMUNIKACJA

Data realizacji szkolenia – 17 kwietnia 2004r (sobota) od 9.30
Prowadzący – mgr Małgorzata Brzozowska, mgr Dorota Palicka
Planowany czas trwania: 5 godzin (30 zł)
Organizator: Danuta Billewicz, tel. 2552925

Z nowości księgarskich:

Psychopedagogiczne aspekty hipoterapii dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
Anna Strumińska, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 2003, cena ok. 52 zł. (rozpiętość cen od 48 do 65 ☺)

Książka poświęcona jest wpływowi jazdy konnej i kontaktu z koniem na psychikę oraz sprawność umysłową i fizyczną osób niepełnosprawnych intelektualnie. Autorki to doświadczone hipoterapeutki, które od ponad dziesięciu lat towarzyszą swoim pacjentom - dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie. Książka przeznaczona jest dla lekarzy, rehabilitantów, psychologów, pedagogów, instruktorów hipoterapii i jeździectwa oraz opiekunów i rodziców osób niepełnosprawnych. W spisie treści m.in.: Zasady pracy hipoterapeuty z pacjentami niepełnosprawnymi intelektualnie; Usprawnianie ruchowe; Kształtowanie umiejętności społecznych podczas zajęć z udziałem konia. Trudne zachowania; Elementy psychoterapii w zajęciach hipoterapeutycznych;. Usprawnianie językowe; Poprawa integracji sensorycznej; Wykorzystanie w hipoterapii innych metod stosowanych w pracy z dziećmi o zaburzonem rozwoju.

(Wyszukała: Liliana Bujala)